

Корнієнко В. О., доктор політичних наук, професор ВНТУ

МІНІСТРИ ПАДАЮТЬ, ЯК БУТЕРБРОДИ

(стаття написана на замовлення і за підтримки Фонду розвитку ЗМІ Посольства США. Думка автора може не співпадати із офіційною позицією уряду США)

Ні, вочевидь, не так, як бутерброди. Бутерброди, як відомо, падають завжди маслом донизу, а міністри, як подекують, кращим боком доверху Свого часу Бенджамін Дізраелі після вступу на посаду прем'єр-міністра сказав: "Я видерся на верхівку наміленого стовпа", маючи на увазі, що утриматися довго там майже неможливо. Ці слова повною мірою стосуються і наших міністрів, та не всіх... Хтось на цьому "міністерському стовпі" таки добряче тримається (погано намилили? дозволили користуватися "кішками"?), а хтось невдовзі ковзає донизу. От про останніх і розмова. "Я не засуджую своїх міністрів за те, що вони занадто багато говорять, при умові, що вони роблять те, що я кажу" (Маргарет Тетчер)

Чому ж вони "впали"? Відповідь на це питання, вочевидь, лежить у політичній площині, але має різні глибинні виміри. На поверхні - це результат безумовного протиріччя між президентом і прем'єр-міністром не тільки з початку їх спільної праці, але й із президентських перегонів 2004 р. А факти такі, що першого листопада Верховна Рада проголосувала за відставку міністра юстиції Романа Зварича та міністра культури Ігоря Ліхового. І відразу призначили нових. Юрій Богуцький став міністром культури, а Олександр Лавринович, відповідно, міністром юстиції.

Більш того, партія "Народний Союз Наша Україна" просто закликала Верховну Раду звільнити ще двох високопосадовців: міністра охорони здоров'я Юрія Поляченка та міністра у справах молоді і спорту Юрія Павленка. Про це мовилося в заяві блоку! Бути однією ногою у владі, а іншою в опозиції, безумовно, нелогічно. Тут уже треба вирішувати: або туди, або сюди. І тому намір "Нашої України" відкликати своїх міністрів зрозуміти можна. Але тут є й інша логіка. Хоча "Наша Україна" як окрема політична сила важить мало, її перехід в опозицію невідгідний і для правлячої парламентської більшості, і для БЮТ. Бо коаліція втрачає голоси (сьогодні у ВР 79 депутатів від НУ) і не зможе провести свої законопроекти. Ці ж голоси потрібні і Юлії Тимошенко для того, щоб ці законопроекти блокувати. Що ж тут було приховувати Віктору Януковичу? Те, що і так лежало на поверхні? З трибуни Верховної Ради він і відзначив, що відставка міністрів має виключно політичний характер. "Їх підставили, - сказав він, - але чому це так відбулося, я не знаю".

Як тут не пригадати слова легендарного Чапаєва з однойменного фільму, коли він, звертаючись до співрозмовника щодо особи Олександра Македонського, казав: "Ти ось його знаєш, і я знати повинен...". Але важко уявити, що Віктор Федорович не знає, "чому це так сталося". Він знає. Можливо, це частина його стратегічного плану, який не є видимим на цій глибині політичних відносин, тому і пояснювати нічого не треба.

Що набув тут Віктор Янукович? Перш за все, йому стало ще комфортніше працювати в уряді - пішли міністри, чужі йому за менталітетом, прийшли ті, з якими він уже працював і знаходив спільну мову. Богуцький уже був міністром культури в кількох урядах. Лавринович також обіймав посаду міністра юстиції в уряді Януковича з травня 2002 по лютий 2004 року. Але просто комфорт це ще не все, оскільки є ще такі фігури, як Тарасюк, і Гриценко. Це квота президента, і цим сказано все, але це й інший глибинний політичний зріз. Слідуючи логіці політичного процесу, вони також повинні залишити свої пости, або в цьому їм потрібно "допомогти"... Ось особа Юрія Луценка, на перший погляд, здається компромісно-буферною. Ну просто як сцена із "17 миттєвостей весни": "А вас, Штірліц, я попрошу залишитися..."

Віктор Янукович відзначив, що у нього немає претензій до міністра внутрішніх справ, окрім тієї, "щоб він працював міністром внутрішніх справ, а не коментатором або кореспондентом ЗМІ". Він пробачений (вибачив)? Та ні. Це компромісно-буферне становище Юрія Луценка більше нагадує такий собі "політичний пиж" між порохом і дробом для пострілу.

А постріл, певно, відбудеться обов'язково, бо курок зведений і рушниця спрямована: парламент створив тимчасову слідчу комісію для перевірки можливих корупційних дій і зловживання службовим становищем із боку Луценка. Депутати призначили головою комісії Володимира Сивковича (ПР), його заступником - депутата Спиридона Килінкарова (КП); визначений термін діяльності комісії - два місяці з дня ухвалення проекту постанови. І як би там не було, вирок Юрієві Луценку, ймовірно, вже винесений.

Джерело MIGnews.com.ua у Кабінеті Міністрів повідомило про те, що новим міністром внутрішніх справ буде призначений Микола Джига. Чи можна вважати це політичною розправою? Для відповіді на це запитання зануримося в наступний, ще глибший політичний зріз. Перш за все, логічно виникає запитання про те, чому до цих пір ніхто і ніколи не вносив пропозиції про створення таких комісій, як із приводу Юрія Луценка? Що, постріл був усе-таки пробний? А в кого далі? Адже не виключено, що для розправи з відомими "міністрами-квотниками" президента, з якими не співпадає політична позиція прем'єр-міністра, також можуть бути створені аналогічні комісії. От тепер їх черга.

Верховна Рада має намір 15 листопада заслухати звіти міністрів НУ: оборони - Анатолія Гриценка і закордонних справ - Бориса Тарасюка. Тут тепер набагато глибше: постанова про звіт міністрів і претензії до губернаторів-"нашоукраїнців" можна розглядати не лише в плані суперечностей між коаліцією та урядом, з одного боку, і президентом та опозицією - з іншого, а в контексті можливого імпічменту президента. Тим самим уряд намагається звузити повноваження президента, закріплені в новій редакції Конституції, посада якого після вступу в дію політичної реформи і без того втратила у вазі. Що далі? Про те, чи варто ще пірнати в політичні глибини, слід подумати, чи готові ми до цього? Або повітря не вистачить, образно кажучи, або кесонна хвороба підстереже при спливанні.

Та зважимо: все те, що відбувається сьогодні в парламенті, на тлі нашої аморфної партійної системи має свою логіку розвитку, перевірену досвідом історії. Система наша партійна, з її "опозиціями і коаліціями", виходячи з політологічної класифікації, називається атомізованою. Суть же її в тому, коротко кажучи, що яка б кількість партій не існувала і як би вони одна з одною не співвідносилися - значення для нашого соціально-політичного майбуття не має. А має значення те, яким буде політичний режим. А він може бути або демократичним, або авторитарним... Будьмо пильними!

Ссылка на источник: <http://vn.20minut.ua/Podii/ministri-padayut-yak-buterbrodi-50628.html>